

Tugiteenused ja nende rakendamise kord

KINNITATUD

kolleegiumi 29.10.15 otsusega nr 8
direktori 30.10.2015 käskkirjaga nr 2-5/2015-2016/9

Alus PGS,9.06.2010 § 23, 37, 38, 40,47, 48, 51, 58, 93
Põhikooli riiklik õppekava, Vabariigi Valitsuse määrus nr. 14, 28.01.2010

I EESMÄRGID

1. Uute õpilaste klassi ja kooli kollektiivi sulandumise toetamine;
2. Hariduslike erivajadustega (sh andekate) õpilaste väljaselgitamine;
3. Sobiva arengukeskkonna ja optimaalsete õpitingimuste (sobiva õppevormi või kooli) loomine või leidmine hariduslike erivajadustega õpilastele;
4. Õpiraskustega õpilaste märkamine, nende mahajäämuse põhjuste leidmine ja tugiteenuste korraldamine;
5. Tihe koostöö õpilase, tema vanemate või seadusliku esindaja (edaspidi vanema), kooli töötajate, perearsti, kohaliku omavalitsuse ja teiste spetsialistidega.

II HARIDUSLIKE ERIVAJADUSTEGA ÕPILASED

Hariduslike erivajadustega (HEV) on õpilane, kelle

- õpiraskused
- terviserike
- puue (meele-, kõne-, keha-, vaimu-, kombineeritud)
- käitumis- või tundeelu häired
- pikemaajaline õppes eemal viibimine
- kooli õppekeele ebapiisav valdamine
- andekus

toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe sisus, õppeprotsessis, õppe kestuses, õppekoormuses, õpikeskkonnas (õppevahendid, õpperuumid, suhtluskeel, tugipersonal, spetsiaalse ettevalmistusega pedagoogid), taotletavates õpitulemustes või õpetaja poolt klassiga töötamiseks koostatud töökavas.

Hariduslike erivajadustega õpilased määratakse kindlaks kooli poolt, kaasates vajadusel erialaspetsialiste väljastpoolt (nõustamiskomisjon, alaealiste komisjon, eriarstid).

Haridusliku erivajadusega õpilase väljaselgitamiseks kasutatakse:

- pedagoogilis-psühholoogilist hindamist;
- erinevates tingimustes õpilase korduvat ja täpsemat lapsevaatlust;
- õpilast ja tema kasvukeskkonda puudutava lisateabe koondamist;
- õpilase meditsiinilisi ja logopeedilisi uuringuid.

Pärast õpilase haridusliku erivajaduse väljaselgitamist teeb haridusliku erivajadusega õppe koordineerija (edaspidi HEV koordinaator) ettepanekud õpetajale, vanemale ja direktorile

edaspidiseks pedagoogiliseks tööks; koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või täiendavate uuringute läbiviimiseks.

III TEGEVUSED ÕPIABIVAJADUSTE VÄLJASELGITAMISEL

1. Õpetajad jälgivad laste individuaalset toimetulekut õppesituatsioonis. Lisainfot lapse senise arengu kohta saab õpetaja lapsevanemalt.
2. Arenguestlus lapsevanemaga, alates 8. klassist koos lapsega.
3. HEV õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi (ÕIK) avamiseks vanema nõusoleku taotlemine ja kaardi täitmine. ÕIK analüüsi tulemusena määratakse õpilasele temale sobiv tugisüsteem.
4. Kogutud andmestiku analüüs (viivad läbi klassiõpetaja, aineõpetajad, õpiabi õpetaja, HEV koordinaator).

IV KOOLI TUGITEENUSED

1. Õppetöö diferentseerimine klassis;
2. Õpilase tunniväline abistamine;
3. Konsultatsioonid ja järeleaitamised;
4. Vajadusel uue õpilase toetamine ja töö klassiga;
5. Andekate õpilaste toetamine;
6. Tihe koostöö koduga;
7. Arenguestlus;
8. Huvitegevuse soovitamine õpilase arengu toetamiseks;
9. Kõnearendus ja keeleabi õppekeelt ebapiisavalt valdavale õpilasele (individuaal- või rühmatunnid);
10. Kooli psühholoog-perenõustaja juurde suunamine;
11. HEV õpilasele individuaalse arengu jälgimise kaardi sisseseadmine;
12. HEV õpilase õppe koordineerija määramine;
13. Õpiabirühma, eripedagoogi tundide määramine;
14. Individuaalse õppekava/ainekava määramine;
15. Täiendava õppetöö määramine õppeperioodi lõpus;
16. Eriarsti nõustamisele suunamine;
17. Koduõppe soovitamine;
18. Nõustamiskomisjoni suunamine;
19. Sotsiaalpedagoogilisele, psühholoogilisele, logopeedilisele või eripedagoogilisele nõustamisele suunamine Rajaleidja keskusesse või Marienthali keskusesse.

V TUGITEENUSTE RAKENDAMINE

1. Õppetöö diferentseerimine klassis

Lähtuvalt õpilaste vajadustest kasutab õpetaja klassis tunnitöö ajal lisaselgitusi, lisaharjutusi, spetsiaalsed abivahendeid, skeeme jmt.

2. Õpilase tunniväline abistamine

Lähtuvalt õpilase vajadusest annab õpetaja (nii klassi- kui ka aineõpetaja) lisaselgitusi enne või pärast tunde.

3. Konsultatsioonid ja järeleaitamised

Lähtuvalt õpilase vajadusest (tunnist puudumine, õpetatavast mitte arusaamine jne) on tal õigus saada ainealast konsultatsiooni ja järeleaitamist. Konsultatsiooniaegade graafiku koostab kolleegiumi juhataja ning see avalikustatakse kooli kodulehel ja koolis teadetetahvilil. Igal õpetajal on oma konsultatsiooniaeg. Nendel aegadel on õpilastel võimalus sooritada ka tegemata või täiendada ebapiisavate õpitulemustega töid.

4. Vajadusel uue õpilase toetamine ja töö klassiga

Peamiselt klassiõpetaja ülesandeks on märgata oma klassi õpilaste omavahelist läbisaamist ja klassi üldist meeleolu; toetada õpilastel ühtseks klassiks kujunemist; hoolitseda selle eest, et kõik lapsed oleksid kaasatud; korraldada vajadusel koostöös lapsevanematega ühiseid üritusi, tegutseda ja arutleda koos terve klassiga.

5. Andekate õpilaste toetamine

Andekas õpilane on silmapaistvate tulemuste ja huviga ühes või mitmes õppeaines. Tema erivajadustele pööravad tähelepanu nii aineõpetajad kui ka klassiõpetaja.

Toetamise võimalused on järgmised:

- diferentseeritud töö tunnis;
- erinevate õppematerjalide soovitamine-tutvustamine;
- IÕK koostamine, mis esitab kõrgendatud nõudmisi õppesisule ja õpitulemustele;
- vastava huvialaringi soovitamine;
- TÜ Teaduskooli töös osalemise soovitamine;
- olümpiaadidel, konkurssidel, võistlustel osalemise soovitamine.

6. Tihe koostöö koduga

Õpilaste toetamiseks annab õpetaja lapsevanematele vajaliku sagedusega tagasisidet õpilase kooliga seotud tegevuste ja õppes edasijõudmise kohta. Õpetaja ja lapsevanemad loovad koostöös õpilast toetava, usaldusliku suhte ning lapsevanematelt oodatakse klassiõpetaja ja/või kooli tugispetsialisti informeerimist õpilast puudutavatest koduga seotud olulistest sündmustest. Nii saab õpilane talle vajaliku toe nii kooli kui ka kodu poolt.

7. Arenguestlus

Arenguestlusel osalevad klassiõpetaja ja lapsevanemad, vajadusel aineõpetajad või kooli tugispetsialist ning vastavalt õpilase vanusele ka õpilane ise. Arenguestlusel kirjeldatakse lapse senist arengut nii õpilase kui ka lapsevanemate vaatenurgast ja lepitakse kokku edasistes tegevustes ning eesmärkides. Kui kool ei ole saanud koolikohustusliku õpilase vanemaga kontakti, et leppida kokku arenguestluse aeg või vanem ei ole teistkordselt kokkulepitud ajal arenguestlusele ilmunud, teavitab kool sellest õpilase elukohajärgse valla- või linnavalitsuse lastekaitsespetsialisti, kes korraldab vajadusel lapse õiguste kaitsmiseks vajalike meetmete rakendamise.

Arenguestluse eesmärkideks on:

- õpilase arengu teadlik toetamine ja vajadusel suunamine õpilase, õpetaja ja lapsevanema eesmärgistatud koostööna;
- õpilase eneseanalüüsi oskuse toetamine ja arendamine;
- anda lapsevanemale ja vastavalt vanusele ka õpilasele tagasiside õpilase arengule õppekavas sätestatud eesmärkidest lähtudes;
- leppida kokku eeloleva perioodi eesmärkides;
- kavandada tegevused eesmärkide täitmiseks;

- toetada ja vajadusel tõsta õpilase enesehinnangut.

8. Huvitegevuse soovitamine õpilase arengu toetamiseks

Õpetajad või kooli tugispetsialistid võivad soovitada õpilase arengu toetamiseks erinevaid huvitegevusi

9. Kõnearendus ja keeleabi õppekeelt ebapiisavalt valdavale õpilasele (individuaal- või rühmatunnid);

Kõnearenduse ja õigekeele arengu toetamiseks võimaldab kool kõneravi- või logopeediteenuse. Lisaks võib määrata täiendavaid eesti keele tunde õppekeelt ebapiisavalt valdavale õpilasele.

10. Kooli psühholoog-perenõustaja juurde suunamine

Kooli psühholoog-perenõustaja juurde suunatakse õpilane koos vanematega klassiõpetaja ja/või kooli tugispetsialisti soovitusel õpilase ja tema perekonna psühholoogiliseks toetamiseks järgmistel juhtudel:

- õpi- või käitumiskeskused;
- rasked elusündmused;
- pidevad terviserikked;
- õppes puudumisest tulenevad raskused;
- lapse ja pere arengukriisid;
- raskused suhete loomisel kaaslastega;
- toimetuleku parandamine;
- psühholoogilise heaolu suurendamine.

11. HEV õpilasele individuaalse arengu jälgimise kaardi sisseseadmine

Klassiõpetaja avab „Õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi” (edaspidi ÕIK) ja vastutab selle korrektse täitmise eest. ÕIK täitmisel osalevad klassiõpetaja, aineõpetajad, õpiabi õpetaja ja teised spetsialistid.

ÕIK täitmiseks vajaliku lapsevaatluse tulemustest teavitab klassiõpetaja lapsevanemat, toob välja õpilase tugevad ja nõrgad küljed, selgitab õpiraskuse olemust, tutvustab nii koolis kui ka väljaspool kooli pakutavaid võimalusi õpilase õpiraskuse ületamiseks.

Vajadusel leiab klassiõpetaja koostöös õpetajate kolleegiumiga lahenduse õpilasega seotud olukorrale.

ÕIK analüüsi tulemusena määratakse õpilasele temale sobiv tugisüsteem. Kui koolil on vaja lisaandmeid sobiva tugisüsteemi või -meetme leidmiseks, tehakse ettepanek õpilase suunamiseks eriarsti nõustamisele ja/või maakonna nõustamiskomisjoni (vajalik on direktori käskkiri).

ÕIK säilitamise eest vastutab klassiõpetaja. ÕIK andmed on konfidentsiaalsed.

12. HEV õpilase õppe koordineerija määramine

Klassiõpetaja, kes omab infot oma klassi õpilaste õpitulemuste ja rakendatud tugimeetmete kohta, esitab iga veerandi lõpus kolleegiumis omapoolsed soovitusel, kui mõni laps vajab kooli tasandil täiendavat tuge ning teavitab sellest ka HEV koordinaatorit.

13. Õpiabirühma/eripedagoogi tundide määramine

Eripedagoogi õpiabirühma suunatakse ajutiste ainealaste õpiraskustega ja/või väljakujunemata õpioskustega ja/või logopeediliste probleemidega põhikooli õpilane, kes vaatamata klassi- ja aineõpetajate toele ja nõustamisele on raskustes kooli õppekava nõuete täitmisega või kes vajab õpioskuste ja -harjumuste kujundamiseks täiendavalt toetavat õppekorraldust.

Eripedagoogi juurde suunatakse klassiõpetaja või aineõpetaja ettepanekul õpilane, kellel on tekkinud õpiraskused.

Õpiabi eesmärkideks on:

- toetada õpilase arengut tulenevalt tema hariduslikest erivajadustest;
- aidata saavutada põhihariduse riikliku õppekava nõuetele vastavaid õpitulemusi;
- arendada õpilase isiksusega seotud omadusi: mälu, taju, tähelepanu, mõtlemine;
- kujundada õpilaste õpioskusi ja harjumusi, iseseisva töö oskusi;
- arendada lapse loovust ja võimeid;
- arendada lapses abstraktset mõtlemist ja üldistamisoskust;
- saavutada, et laps julgeks ja oskaks teha iseseisvalt valikuid;
- võimaldada lapsel kogeda eduelamust;
- teha koostööd teiste õpetajatega lapse probeemide selgitamiseks ja individuaalseks lahendamiseks;
- arendada arvutamisoskust, teksti lugemise oskust ja mõistmist, järeldamisoskust;
- kujundada lastes eetilist käitumist, vastutustunnet, püsivust, täpsust.

Eripedagoogi tunni rakendamine

Õpilane määratakse eripedagoogi tundi (õpiabi) HEV koordinaatori taotluse alusel ja kinnitatakse direktori käskkirjaga.

Klassiõpetaja teeb eripedagoogi juurde suunamise otsuse õpilasele ja vanemale teatavaks kirjalikult. Nõustumisest või mittenõustumisest teavitab vanem kooli samuti kirjalikult. Otsusega mittenõustumise korral kool õpilasele õpiabi ei rakenda.

Õppeperioodi kestel jälgib klassiõpetaja õpiabi tõhusust ning koos õpiabi õpetaja ja aineõpetajatega otsustab õpilase rühmas õppimise jätkamise vajalikkuse. Vanemal on õigus esitada kirjalik taotlus õpiabi lõpetamise kohta.

Õpiabi rühma töö kohta peetakse arvestust vastavas päevikus.

Õpiabi õpetaja fikseerib õpilase arengu kord poolaastas.

14. Individuaalse õppekava/ainekava määramine

Kui eelpoolnimetatud meetmed pole andnud soovitud tulemusi ja/või vajalike muudatuste ning kohandustega kaasneb nädalakoormuse ja õppe intensiivsuse kahanemine/suurenemine võrreldes riikliku või kooli õppekavaga, tuleb muudatuste rakendamiseks koostada individuaalne õppekava (edaspidi IÕK). IÕK on vajalik õpilase toetamiseks teatud õppeaines tekkinud ajutiste raskuste ületamiseks, õpisisu vähendamiseks või suurendamiseks vastavalt õpilase võimekusele.

IÕK rakendatakse võrreldes keskmiste võimetega õpilasega tunduvalt nõrgema või kõrgema tasemega õpilastele.

15. Täiendava õppetöö määramine õppeperioodi lõpus

Klassiõpetaja ja aineõpetajate ettepanekul määrab õpetajate kolleegium õpilasele, kelle õpitulemus on ebapiisav, täiendavat õppetööd õppeperioodi lõpus. Erandjuhtudel võib õpilase vanema nõusolekul jätta klassikursust kordama.

16. Eriarsti nõustamisele suunamine

Eriarsti nõustamist soovitatakse vanemale õpilase jaoks sobivamate õppe ja kasvutingimuste osas täiendavate võimaluste leidmiseks. See on kindlasti vajalik enne nõustamiskomisjoni poole pöördumist.

17. Koduõppe soovitamine

Koduõpet võimaldatakse lühiajaliselt vanema taotluse põhjal. Seda tehakse vaid juhul, kui kolleegium on veendunud tiheda koostöö võimalikkuses vanematega. See on vajalik waldorfpedagoogika põhimõtete rakendamiseks. Koolil on ühepoolselt õigus lõpetada õpilasele koduõppe võimaldamine, kui on näha, et õpilane ei saavuta talle võimetekohaseid õpitulemusi.

18. Nõustamiskomisjoni suunamine

Kui kooli poolt pakutavad rakendatud tugiteenused ei anna õpilase toetamiseks oodatud tulemusi, soovib klassiõpetaja koostöös HEV koordinaatoriga õpilase vanemal pöörduda nõustamiskomisjoni sobivamate õppe ja kasvutingimuste osas täiendavate võimaluste leidmiseks.

19. Sotsiaalpedagoogilisele, psühholoogilisele, logopeedilisele või eripedagoogilisele nõustamisele suunamine

Rajaleidja maakondlikku keskusesse või Marienthali keskusesse.

Pedagoogilis-psühholoogilise uuringu tulemuste põhjal teevad klassiõpetaja, õpetajad ja teised spetsialistid kokkuvõtte õpilase tugevatest ja arendamist vajavatest külgedest ning annavad soovitusel edaspidiseks pedagoogiliseks tööks ja tugiteenuste rakendamiseks. Kokkuvõttes kajastub õpilase hariduslike erivajaduste olemus, millest lähtutakse õpilase edasise toetamise ja arendustegevuse planeerimisel. Klassiõpetaja teavitab uuringute tulemustest ka lapsevanemat, kelle nõusolek on vajalik tugiteenuste rakendamiseks. Tugiteenuste rakendamise vajadus kinnitatakse direktori käskkirjaga.